

Årlig plan

för likabehandling

och

mot kränkande behandling

2019-2020

#TYRESÖ GYMNASIUM

Inledning	3
Lagar och definitioner	4
Diskriminering	4
Kränkande behandling och trakasserier	5
Mål	6
Uppföljning och utvärdering av tidigare plan	7
Analys av nuläget	8
Främjande arbete	9
Förebyggande arbete	10
Åtgärdande arbete	11

Inledning

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.

FN: Mänskliga rättigheter, artikel 1

Skolan ska enligt Skollagen (2010:800, 6 kap) arbeta systematiskt för att motverka kränkande behandling och diskriminering och dokumentera arbetet i en årlig plan. *Årlig plan för likabehandling och mot kränkande behandling* är framtagen och utformad av personal och elever på nationella programmen, introduktionsprogrammen och gymnasiesärskolans program på Tyresö gymnasium. Skolledningen ansvarar för att planen uppdateras varje år och att personal, elever och vårdnadshavare informeras om planen och hur rutinerna för arbetet ser ut.

Främjande arbete ska skapa en trygg skolmiljö och förstärka respekten för allas lika värde. Dessa insatser ska riktas mot alla, pågå ständigt och bedrivs utan förekommen anledning.

Förebyggande arbete ska avvärja risker för kränkningar, trakasserier och diskriminering utifrån de risker som skolan hittat i sina kartläggningar.

Åtgärdande arbete ska ske omedelbart då skolan får veta eller misstänker att en elev upplever sig vara utsatt för diskriminering, kränkande behandling eller trakasserier.

För att minska mobbning och kränkningar är det viktigt att fokusera på det främjande och förebyggande arbetet, så att behovet av det åtgärdande arbetet minskar. Skolan gör en mängd kartläggningar av verksamheten och det är utifrån dem en nulägesanalys av likabehandlingsarbetet görs. Utifrån nulägesanalysen planerar skolan för de insatser som man avser att göra under året och det är dessa som beskrivs i denna plan. Varje år följs också tidigare års insatser upp och utvärderas, i ett led för ständig förbättring.

Lagar och definitioner

Bestämmelser kring skolans arbete för likabehandling och mot kränkande behandling finns i skollagen (2010:800) och i diskrimineringslagen (2008:567).

Diskriminering

Det finns, enligt ovan nämnda diskrimineringslag, sju diskrimineringsgrunder:

Definitioner av begreppen finns att hitta i diskrimineringslagen.

Det finns också olika typer av diskriminering. **Direkt diskriminering** innebär att en elev missgynnas och missgynnandet har en direkt koppling till de sju diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering innebär att alla behandlas till synes lika, till exempel när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunderna. T ex kan det handla om att toaletter kan vara markerade med bilder eller tecken för man eller kvinna. Detta innebär att elev eller personal som identifierar sig som annat kön än det medfödda könet, inte välkomnas in på någon toalett.

Kränkande behandling och trakasserier

Kränkande behandling är en upplevelse om ett uppträdande som kränker, alltså nedvärderar, en elevs värdighet, och behöver inte ha samband med någon diskrimineringsgrund. Kränkningar kan vara t ex:

- Fysiska, exempelvis sparkar, slag, knuffar
- Verbala, såsom hot, svordomar, gliringar, öknamn
- Psykosociala, till exempel utfrysning, alla går när man kommer, grimaser
- Texter och bilder, som exempelvis teckningar, lappar, fotografier, text- och bildmeddelanden via mobil, video, chat och meddelanden på olika digitala mötesplatser

Trakasserier är ett uppträdande som kränker, alltså nedvärderar, en elevs värdighet och som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Mobbning definieras inte i Skollagen, men enligt Dan Olweus handlar mobbning om ”att en person blivit utsatt för kränkningar och/eller trakasserier vid upprepade tillfällen”. Det finns ofta en obalans i maktförhållande mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbning.

Det är den som utsätts som avgör vad som upplevs vara kränkande. Ett beteende kan alltså uppfattas som kränkande av en person medan en annan inte alls uppfattar det så.

Mål för arbetet med likabehandling

Skolans mål är att varje elev:

- kan göra medvetna ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde och integritet,
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa människor,
- kan samspela i möten med andra människor utifrån respekt för skillnader i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Uppföljning och utvärdering av tidigare plan

Målen för tidigare plan var följande:

- 100 % av eleverna på Tyresö gymnasium ska känna sig trygga
- Fortsätta arbeta med trygghet och anti-rökning utanför entrédörrarna
- Sociala medier - nätmobbning:
  - Öka medvetenheten om de sociala mediernas roll vid kränkningar
  - Diskutera sociala medier i undervisning och på mentorstid
  - Kompetensutveckling för personal om sociala medier
  - Uppföljning och dialog under mentorstid, utvecklingssamtal och på APT

2018 inträffade några omskakande incidenter som gjorde att elevernas upplevda trygghet sjönk från 93 % till 61 % 2018 och har ökat till 65% 2019. Tyresö gymnasium har under flera år undersökt vilka platser på skolan som eleverna upplever som otrygga. Wättingedelen, som tidigare upplevdes som otrygg, nämns inte längre som en otrygg plats i enkäter eller i samtal med elever. IM-programmen har flyttat till en central del av skolan och istället har C3L (komvux) mer undervisning i Wättingedelen. Skolan har ökat personalnärvaron i hela fastigheten genom bland annat att anställa en trygghetsvärd som rör sig i korridorer, matsal och entréer. Personalens arbetsrum finns utplacerade runt om i skolan för att öka vuxennärvaron. Tyresö gymnasium samarbetar med kultur och fritid och har tillsammans ett café öppet mitt i skolan, vilket blir ett naturligt uppehållsrum för de elever som önskar vuxennärvaro.

Då elever känt sig otrygga rörande möjliga besök från personer som inte går på skolan, fanns det planer på att investera i t ex skyddsörrar för att stärka skalskyddet på skolan. Detta har inte kunnat genomföras, då planerad finansiering uteblev. Däremot är receptionen bemannad dagligen, så att besökare kan mötas upp och deras ärenden klargöras.

Vad gäller anti-rökning så har Tyresö gymnasium tagit fram en alkohol- och drogpolicy, som ihop med ordningsreglerna skriftligen beskriver de skriftliga rutiner som finns för att upprätthålla rökförbudet på Tyresö gymnasiums skolgård. Det har satts upp tydliga skyltar på dörrarna vid samtliga entréer och vid gången som leder till gymnasiets huvudentré, vita markeringar avgränsar skolområdets rökfria område.

Trygghetsvärd och skolassistenter ansvarar för att ha fortlöpande kontroll vid gymnasiets entréer och påminner om rökförbud till elever som verkar ha för avsikt att röka, samt ser till att de som röker går utanför skolans område. I det dagliga arbetet ingår att skolans personal undervisar och diskuterar det ohälsosamma med att röka och påtalar rökförbud om någon

#TYRESÖ GYMNASIUM

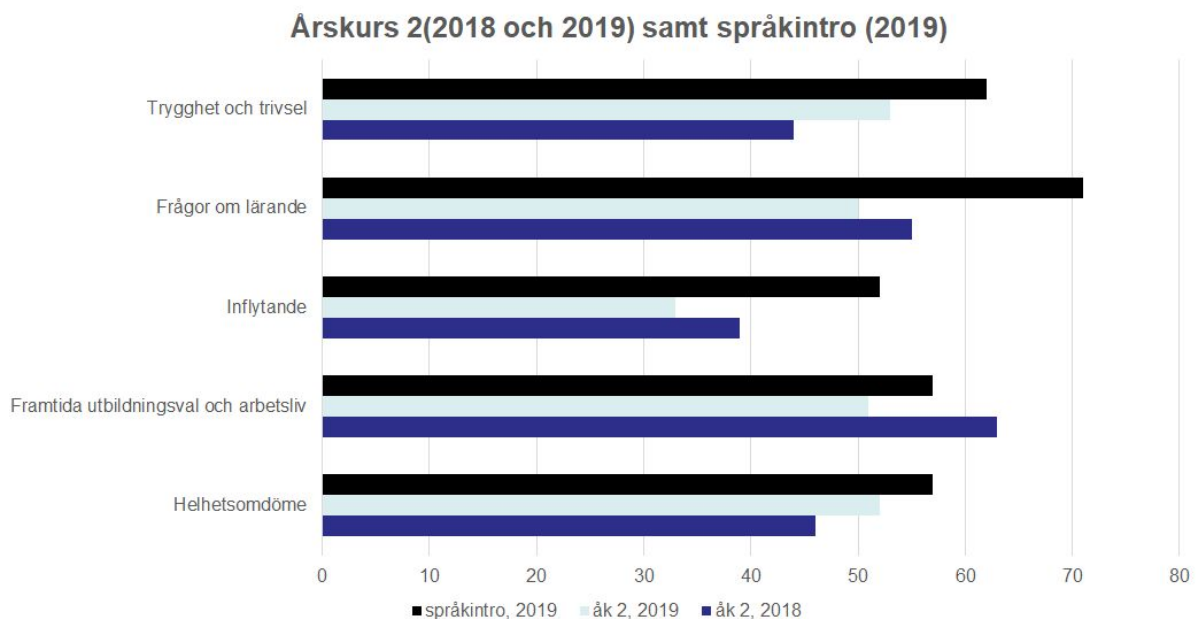
röker inom skolans område. Skolrådet diskuterar frågan om rökning och hur rökning på skolgården kan förhindras.

Återkommande föreläsning för hela skolans elever ”Tobaksbarn” om tobaksindustrin och hur barn används /utnyttjas som arbetskraft, utsätts för kemiska bekämpningsmedel mm. Elevhälsan och främst skolsköterskan pratar rökning vid varje hälsosamtal på Tyresö gymnasium.

Ytterligare stödinsatser erbjuds på individuell nivå, exempelvis har sådana insatser skett i samarbete med Linköpings universitet. Drogvaneundersökningar, samt uppföljning och arbete med resultatet genomförs på Tyresö gymnasium.

Vad gäller sociala medier har vi genomfört en föreläsning för elever och personal för att lyfta upp och belysa att även denna arena är ett föremål för skolans värdegrundsarbete, om än indirekt. Vi har t ex en tanke med att ha e-sport i en gemensam sal och inte enskilda datorer, då eleverna behöver tänka sig för hur de uttrycker sig i samband med t ex dataspel.

I den länsgemensamma enkäten från gymnasieantagningen vill vi lyfta följande resultat: På frågan om det är positiv stämning på min skola svarar 36 % positivt jämfört med 65 % i Stockholm (2019). Ett positivt resultat är svaret på frågan “Är det arbetsro på mina lektioner?” där 56 % svarat positivt på Tyresö gymnasium jämfört med 49 % i Stockholm (2019). Vi har arbetat med studiero under året, vilket syns i vår egna uppföljning, men även i denna enkät.

Analys av nuläget - inför läsåret

Arbetet med att skapa trygga platser fortsätter, men för att öka systematiken i det förebyggande arbetet så kommer vi införa ett nytt sätt för personalen att rapportera händelser. Genom att anmälaren måste välja alternativ i händelsen som rapporteras, så kommer vi tydligare se vilken typ av händelser som rapporteras och kan därmed välja vilka metoder vi vill använda för att arbeta med händelserna. Vi kommer också tydligare kunna se platser där saker händer (eller inte händer) och vilka som är inblandade i olika händelser.

Programlagen och ämneslagen arbetar utifrån våra olika insamlade resultat och prioriterar olika utvecklingsområden utifrån dessa. En parameter är att analysera resultaten utifrån diskrimineringsgrunderna och se över huruvida det finns risk för direkt eller indirekt diskriminering genom våra arbetsätt eller arbetsformer. Vi kan t ex se utifrån betygsresultaten att det finns en anledning att arbeta med språkutveckling i alla ämnen, då det är ett utvecklingsområde som flera arbetslag lyfter.

En tänkbar orsak till att elever inte skattar så högt på frågan "Det är positiv stämning på min skola" kan vara den jargong som några arbetslag menar finns på skolan. Vi tar ett nytag om våra ordningsregler och kommer arbeta med uppföljning av dessa. Det kan finnas ett behov av kompetensutveckling och värderingsarbete hos personalen, så att vi kan få positiva synergieffekter som sprider sig till eleverna.

Under föregående läsår har representanter för skolan arbetat fram en handlingsplan för ökad närvaro, och det arbetet kommer att implementeras under året. Vi tror att det är av yttersta vikt att elever känner en tillhörighet med sin klass och har en god relation med personalen på skolan och att det verkar främjande på skolenärvaron. Första tiden i en ny skola är det därför otroligt viktigt att all frånvaro följs upp och att vi genomför tidiga insatser för att hjälpa eleven att hitta sin plats i den nya skolan.

Vi har också påbörjat ett arbete om inkludering och läst gemensamma texter och arbetat för att öka tillgängligheten i vår undervisning. Vi har bl a använt boken "Inkludering" av David Mitchell och flera arbetslag har planer på att arbeta vidare med delar ur den boken.

På skolan kommer den förra "trygghetsgruppen" ändra konstellation och byta namn. Inriktningen kommer vara mer konflikthantering och friends-inspirerat arbete för att stoppa kränkningar och trakasserier.

Främjande arbete

I samband med läsårsstart informerar rektor sina medarbetare om skolans värdegrund, ordningsregler och om den årliga planen för likabehandling och mot kränkande behandling. Detta går även igenom under mötet för vårdnadshavare i uppstarten. Mentorerna presenterar detsamma för sina mentorselever och planen hålls tillgänglig på skolans hemsida och i v-klass. Eleverna ska alltid veta vem de kan vända sig till för att få hjälp om de upplever sig vara utsatta för kränkande behandling och/eller trakasserier.

Likabehandlingsperspektivet ska genomsyra all undervisning och all verksamhet. Alla i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Personalen ska skapa medvetenhet om normer, vara medveten om sina egna och sträva efter att ge exempel som inte faller under norm. Skolans personal måste vara ett föredöme och behandla alla med respekt. Vuxna ska vara extra vaksamma i kommunikationen med elever, till exempel genom att undvika sarkastiska eller ironiska kommentarer eftersom sådana lätt kan missförstås.

På skolan arbetar vi kontinuerligt med att göra undervisningen tillgänglig för alla. Det innebär att vi varje år ser över hur vi arbetar med fysisk, psykosocial och pedagogisk miljö och att alla får möjlighet att delta i undervisningen utifrån sina förutsättningar.

En annan viktig främjande faktor är känslan av sammanhang (kasam). Alla elever ska ha en självklar tillhörighet och ingen elev ska kunna väljas bort. Gruppindelningar görs av undervisande lärare, som också kan styra placeringar i klassrummet, för att på så sätt skapa möjligheter för alla att lära känna varandra. Alla elever ska lära känna andra människors sätt att vara och tycka, samt tränas i att känna acceptans och respekt för dessa. Eleverna ska tränas i att vara lyhörda för andras synsätt och i att hantera konflikter.

Vi arbetar med skolövergripande aktiviteter för att eleverna ska känna att de tillhör Tyresö gymnasium och att de elever och personal som är på skolan känner till varandra. Vi arbetar med att skapa socialt inkluderande miljöer, t ex genom att göra gymmet tillgängligt på dagtid och genom att starta upp e-sportscafé.

Vi har påbörjat ett stort arbete att synliggöra våra arbetssätt i plattformen v-klass. Genom att t ex lägga ut våra pedagogiska planeringar där, går det att följa hur utbildningen är upplagd och genom systematiskt arbete försöker vi hela tiden utveckla och förbättra tillgängligheten för alla och undvika diskriminering.

Förebyggande arbete

Vi kartlägger skolans fysiska och pedagogiska miljöer för att hitta de utrymmen som eleverna finner otrygga och arbetar kontinuerligt med att göra dessa tryggare. Vi kartlägger även de händelser som rapporteras, såsom brott mot ordningsregler eller upplevda kränkningar. Vi utbildar vår personal till att alltid reagera på jargong som kan uppfattas som kränkande eller som trakasserier.

I ämneslagen finns det möjlighet för personalen att arbeta med de utvecklingsområden de kan identifiera utifrån deras ämnen och resultat. Ett tydligt gemensamt behov på skolan är att arbeta språkutvecklande i alla ämnen, då vi ser att brister i språket hindrar många elever att nå sina resultat.

Vi har identifierat en risk med att flera av våra program domineras av antingen flickor eller pojkar och att det könet som är i minoritet kan uppleva sig annorlunda behandlade gentemot gruppen i övrigt, både bättre och sämre. Vi ser behovet av att fortsätta arbeta med ett normkritiskt förhållningssätt, och att fortsätta sträva efter att utveckla våra utbildningar så att de är öppna för alla som är intresserade av att utbilda sig inom programmet.

Elevassistenterna på skolan hyllas av eleverna då de jobbar väldigt elevnära och snabbt snappar upp händelser som riskerar att bli konflikter och att de snabbt arbetar med eleverna för att öka förståelsen för varandra och för att göra bra val för sig själva, sina kamrater och för skolan. Elevassistenterna samarbetar med elevhälso teamet och övriga lärare på skolan och ökar elevernas känsla av trygghet på skolan.

På skolan kommer vi fortsätta arbetet mot rökning och annan droganvändning, då vi i enkäter ser att vi har elever som testat på eller brukar och att det påverkar deras skolgång negativt. Vi kommer ha en föreläsning av föreningen "Tobaksbarn" och vi kommer arbeta vidare med flera olika insatser på temat hälsa. Vi kommer också genomföra en skolövergripande vandring, samt paddla kajak i årskurs 2 för att stärka gruppsammanhållningen. Vi tror starkt på hälsoeffekterna av rörelse, samt av social samvaro och att det främjar elevens syn på sin skola.

Åtgärdande arbete

1. Ingrep!

Bevittnar du en kränkning, säg stopp och ställ en öppen fråga. Vad händer här?

2. Rapportera

Personal som får kännedom om att en elev upplever sig kränkt eller trakasserad ska anmäla detta till rektor, eller den detta åtgärdande arbete är delegerat till, via länken [händelserapport](#), som finns i vklass. I händelserapporten sammanfattar anmälade personal elevens berättelse, redogör för eventuella vårdnadshavares kommentarer och uppger huruvida elevens mentor är informerad eller ej.

Rektor, eller den åtgärdande arbete är delegerat till, bedömer om händelsen behöver utredas ytterligare eller om ärendet kan anses avslutat och meddelar då till mentor, anmälade personal och rektor.

Rektor rapporterar upplevda kränkningar till huvudmannen (skolchef och nämnd).

3. Utred

Kränkningens ärenden som ska utredas vidare lyfts på det veckovisa EHT-mötet. Från EHT-teamet utses en handläggare, som tillsammans med mentor utreder ärendet vidare utifrån denna mall: [Utredningsmall händelser](#)

Syftet med utredningen är att skolan ska bilda sig en egen uppfattning om vad som hänt och hur länge det har pågått och omfattning. Tillvägagångssätt vid utredningen kan variera från fall till fall, men ofta bygger utredningen på samtal med olika parter.

4. Analysera orsaker

När utredningen är klar redogör handläggaren för resultatet i EHT-teamet som analyserar hur det kunde bli så här? Det är många faktorer som kan påverka och analysen utgår från fyra olika perspektiv: individnivå, gruppnivå, organisationsnivå och samhällsnivå. Mall för analysfrågor finns här: [Analysera orsaker](#). Det är inte alltid det går att hitta orsaker på alla nivåer, men det är viktigt att tänka utifrån de olika perspektiven så man inte låser sig vid en enda förklaringsmodell.

5. Skapa åtgärder

Åtgärderna dokumenteras av handläggaren i denna mall: [Åtgärdsplan vid kränkande behandling och/eller trakasserier](#) och delges utsatt elev, eventuella vårdnadshavare och mentor.

6. Följa upp

När åtgärderna är genomförda behöver vi kontinuerligt kontrollera dels hur de inblandade eleverna mår, dels om kränkningarna har upphört. Uppföljningen visar om vi behöver justera de åtgärder vi satt in eller sätta in helt nya.

Handläggaren bokar in uppföljning av åtgärdsplanen med den utsatta eleven och dokumenterar i följande mall: [Uppföljning av åtgärdsplan vid kränkande behandling och/eller trakasserier](#)

Rektor, eller den åtgärdande arbete är delegerat till, beslutar om kränkningsärendet kan avslutas eller om det finns behov av fortsatta eller nya åtgärder. Om fortsatta eller nya åtgärder beslutas, dokumenterar handläggaren dessa i uppföljningsdokumentet, samt bokar in en ny uppföljning tills dess att åtgärderna har lyckats förhindra fortsatta kränkningar.

7. Avsluta

När rektor, eller den åtgärdande arbete är delegerat till, har avslutat ärendet delges detta eleven, eventuell vårdnadshavare, mentor och handläggare/EHT.